

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת דן אילוז

פ/25/3570

הצעת חוק-יסוד : ירושלים בירת ישראל (תיקון – איסור על פתיחת נציגות דיפלומטית זרה)

הוספת סעיף 6א 1. בחוק-יסוד : ירושלים בירת ישראל¹, אחרי סעיף 6 יבוא :

”נציגות זרה 6א. מדינת ישראל לא תאפשר לישות מדינית זרה כהגדרתה בסעיף 36א לחוק העמותות, התש”ס–1980², לפתוח או לכוון בירושלים נציגות דיפלומטית שנועדה לשרת את מי שאינם תושבי ישראל ואינם תושבי אותה ישות.”

דבר ה ס ב ר

ירושלים היא בירתה הנצחית והבלתי ניתנת לחלוקה של מדינת ישראל. בשנים האחרונות ישראל קיבעה את מעמדה של ירושלים כבירתה גם בזירה הבינלאומית, החל מהמהלך ההיסטורי של העברת שגרירות ארה”ב לבירה ובהמשך שורה של מדינות אחרות אשר אף הן העבירו שגרירויות או נציגויות דיפלומטיות לירושלים. הישגים אלה היו אפשריים רק מכיוון שישראל שמרה באופן עקבי על עמדה ברורה וחד משמעית לפיה ריבונותה בירושלים הייתה ונותרה בלתי מעורערת.

למרות זאת, ישנם כאלו שעדיין מבקשים לחלק את ירושלים, או לשלול את זכותה של ישראל כליל. חוק היסוד המוצע מכיר בכך שישראל עשויה להיות נתונה ללחצים בין לאומיים ולאפשר פתיחת נציגויות דיפלומטיות שנותנות שירותים לישויות זרות בירושלים, פעולה אשר עלולה לערער את הריבונות של ישראל בירושלים.

לפי הנהוג בעולם והפרקטיקה של המשפט בינלאומי, לרבות אמנת וינה ליחסים קונסולריים, נציגות דיפלומטית לא רשאית לתת שירותים לתושבי מדינות או ישויות של צדדים שלישיים ללא אישור המדינה בה פועלת הנציגות.

גם בישראל, לכל אורך קיומה, מעולם לא התירה אף ממשלה לפתוח נציגות כלשהי של ישות זרה שלא

¹ ס”ח התש”ס, עמ’ 186.

² ס”ח התש”ס, עמ’ 210.

נועדה לשרת את תושביה או את תושבי ישראל. הסיבה שמעולם לא ניתנה רשות כאמור, הינה שעלול להיווצר מצב דה-פקטו של ירושלים כעיר "משותפת". כיום ישנן בישראל 8 נציגויות שנותנות שירותים לישראלים ולפלסטינים, אולם נציגויות אלה נפתחו עוד בטרם הקמת המדינה. מאז קום המדינה לא הוקמה בירושלים נציגות זרה מסוג זה ומדינות אשר רצו להעניק שירות לפלסטינים התכבדו והקימו נציגויות דיפלומטיות ברמאללה או במדינות ערביות. כך למשל נהגו: קנדה, ברזיל, ארגנטינה, פורטוגל, ירדן ומדינות נוספות אחרות.

פתיחה של נציגות דיפלומטית אחת מסוג זה בירושלים עלול לגרור דרישות דומות מדינות אחרות וכך, במהירות, ירושלים עלולה להפוך לרובע הדיפלומטי של רמאללה וריבונותה של ישראל בירושלים תיפגע באופן ממשי. לכן, הצעת חוק-יסוד זו נועדה למנוע פתיחת נציגויות בירושלים שנועדו לשרת תושבי מדינות שלישיות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת ניר ברקת וקבוצת חברי הכנסת (פ/2285/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אברהם בצלאל וקבוצת חברי הכנסת (פ/1430/25) ועל ידי חבר הכנסת זאב אלקין (פ/2437/25).

הצעת החוק זהה לפ/2437/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בתמוז התשפ"ג (26.06.2023)